

Број:001249324 2024 50911 001 000 012 005 04 007
Деловодни број: 1-01-3400-12/24-6
Датум: 24.05.2024.
Београд

ИЗВЕШТАЈ

о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту правилника о утврђивању Плана нумерације

На основу члана 37. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) објављује Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту правилника о утврђивању Плана нумерације (у даљем тексту: Нацрт правилника).

Нацрт правилника је припремљен у складу са чланом 85. став 4. Закона којим је прописано, између осталог, да Регулатор доноси План нумерације, као и измене тог плана, након спроведеног поступка јавних консултација, водећи рачуна да потребе привредних субјеката и лица, који нису оператор и/или нису пружалац електронске комуникационе услуге у вези са доделом нумерације буду задовољене на транспарентан, објективан, равномеран и непристрасан начин.

У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о Нацрту правилника у периоду од 5. марта до 4. априла 2024. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају и свој допринос даљем унапређењу предложених решења.

Текст Нацрта правилника објављен је на званичној веб презентацији Регулатора (<https://ratel.rs/cyr/blog/javne-konsultatsije-o-natsrtu-pravilnika-o-utvrđivanju-plana-numeratsije>), као и на порталу Е-консултације, а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења доставе писаним или електронским путем, као и путем портала Е-консултације.

Као резултат спроведених јавних консултација, Регулатору су достављена мишљења од стране А1 Србија d.o.o. Београд (у даљем тексту: А1), Предузећа за телекомуникације Телеком Србија а.д. (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.), SAT-ТРАКТ DOO ВАЏКА ТОПОЛА (у даљем тексту: SAT-ТРАКТ), Yettel d.o.o. Београд (у даљем тексту: Yettel) и ЈКП „Паркинг сервис“ Београд (у даљем тексту: Паркинг сервис).

У наставку, Регулатор даје одговоре на пристигла мишљења.

1. А1:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
Предлажемо да се:	Примедба је размотрена и предлог се

<p>Члан 3. Нацрта правилника допуни са новом тачком која би предвидела могућност коришћења постојећих кратких СМС кодова оператора у прелазном периоду односно до 31.12.2025. године тако да иста гласи:</p> <p>„дозвољава се коришћење постојећих кратких СМС кодова који не почињу цифрама "12" и "20" а који се користе за интерну употребу“</p>	<p>не прихвата</p> <p>У члану 3. ст. 3. и 4. Нацрта правилника већ је обухваћен предлог:</p> <p>„Од дана ступања на снагу овог правилника до 31.12.2025. године неће се додељивати кратки СМС кодови са списка кодова који објављује Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге.</p> <p>Списак из става 3. овог члана садржи кодове који су тренутку ступања на снагу овог правилника у интерној употреби код пружаоца јавне мобилне комуникационе услуге.“</p> <p>То значи да може да се настави са коришћењем постојећих кратких СМС кодова за интерну употребу, јер они неће бити коришћени за друге потребе.</p>
<p>Предлажемо да се:</p> <p>Брише став 8. у оквиру Тачке 4. Обавезе имаоца дозвола за коришћење нумерације, који гласи:</p> <p><i>„Ималац дозволе је у обавези да започне са коришћењем додељене нумерације најкасније у року од шест месеци, од дана добијања дозволе. У посебним случајевима, Регулатор може одредити рок који је краћи од шест месеци од дана, али не мање од месец дана, или да исти продужи, али не на период дужи од годину дана.“</i></p> <p>Сматрамо да није сврсисходно наметање обавезе коришћења додељене нумерације у одређеном року имајући у виду обавезу оператора да понуди крајњим корисницима одређене услуге, као што је нпр. услуга универзалног сервиса, која је заснована на коришћењу додељене нумерације, а да при томе оператор нема могућност утицаја на крајњег корисника и његову одлуку у вези коришћења наведене услуге. С друге стране, према Закону о електронским комуникацијама предвиђено је да Регулатор</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Одредбом члана 87. став 1. тачка 4) Закона прописује да решење којим се издаје дозвола за коришћење нумерације садржи, између осталог, и податке о року у коме ималац дозволе за коришћење нумерације мора да започне коришћење додељене нумерације.</p> <p>Овде нема наметања нове обавезе већ се само постојећа обавеза прецизира.</p> <p>Нацрт правилника одређује ово време како би подносилац захтева унапред знао рок до када треба да започне са коришћењем нумерације тако да ова одредба из Нацрта правилника допуњује и прецизира законску одредбу и доноси предвидљивост, а истовремено пружа и флексибилност да се у зависности од ситуације време почетка коришћења скрати или продужи.</p> <p>Нацрт правилника предвиђа да се, у</p>

<p>брише привредни субјект из евиденције ако исти не пружа јавну електронску комуникациону мрежу и/или услугу дуже од шест месеци непрекидно. Углавном је уобичајена пракса да се обавеза привредног субјекта и постављање одређених рокова дефинишу у односу на почетак коришћења додељених фреквенција или за пружање комуникационих услуга од дана добијања решења Регулатора у вези истих.</p> <p>Сходно наведеном, предлагемо брисање овог става.</p>	<p>изузетним случајевима, обавеза почетка коришћења нумерације скрати на месец дана, уколико постоје разлози и Регулатор процени да са употребом нумерације треба започети што пре.</p> <p>Нацрт правилника пружа могућност да Регулатор узимајући у обзир стање, потребе и могућности имаоца дозволе ову обавезу започињања коришћења нумерације продужи на период од једне године.</p>
--	--

2. Телеком Србија а.д.:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
<p>Тачка 4. став 8.</p> <p>„Ималац дозволе је у обавези да започне са коришћењем додељене нумерације најкасније у року од шест месеци, од дана добијања дозволе, У посебним случајевима Регулатор може одредити рок који је краћи од шест месеци од дана, али не мање од месец дана, или да исти продужи, али не на период дужи од годину дана</p> <p>Предлог измене: Потребно је прецизирати болдирани део текста који се односи на случајеве везане за обавезу започињања коришћења додељене нумерације, Наиме, у означеном делу текста је наведено да „Регулатор може одредити рок који је краћи од шест месеци од дана”. Није прецизирано на који се дан мисли односно који је иницијални период почетка рока Претпостављамо да је грешком изостављен део текста који треба да гласи од дана добијања дозволе. Такође, само правило прописује да је Ималац дозволе у обавези да започне са коришћењем нумерације најкасније у року од шест месеци од дана добијања дозволе, што омогућава Имаоцу дозволе да започне коришћење нумерације и</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Одредбом члана 87. став 1. тачка 4) Закона прописано је да решење којим се издаје дозвола за коришћење нумерације садржи, између осталог, и податке о року у коме ималац дозволе за коришћење нумерације мора да започне коришћење додељене нумерације.</p> <p>Нацрт правилника одређује ово време како би подносилац захтева унапред знао рок до када треба да започне са коришћењем нумерације тако да ова одредба из Нацрта правилника разрађује и прецизира законску одредбу и доноси предвидљивост, а истовремено пружа и флексибилност да се у зависности од ситуације време почетка коришћења скрати или продужи.</p> <p>Нацрт правилника предвиђа да се у изузетним случајевима обавеза почетка коришћења нумерације скрати</p>

<p>пре означеног рока који је прописан само као крајњи рок. Сходно наведеном нејасно је зашто се у болдираном делу текста додатно прописује могућност коришћења нумерације у року који је краћи од шест месеци када је у претходној реченици прописана наведена могућност. С тим у вези потребно је преформулисати и прецизирати тачку 4. став 8. Нацрта правилника у смислу наведеног</p>	<p>на месец дана, уколико постоје разлози и Регулатор процени да са употребом нумерације треба започети што пре.</p> <p>Нацрт правилника пружа могућност да Регулатор узимајући у обзир стање, потребе и могућности имаоца дозволе ову обавезу започињања коришћења нумерације продужи на период од једне године.</p>
<p>Тачка 7, подтачка 7.1. став 2.</p> <p>„Национални географски одредишни код садржи највише две а изузетно три цифре и почиње цифрама „1“, „2“ и „3“. Дужина претплатничког географског броја износи шест или седам цифара и прва цифра не може бити „0“, „1“ и „9“</p> <p>Предлог измене: Предлажемо да се по свакој мрежној групи, за сваку цифру дефинише дужина броја, због реализације дефинисања плана бирања на централама, с обзиром да кад наведено није једнозначно одређено, приликом бирања броја се чека на истек тајмера што продужава успоставу везе,</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Нацрт правилника је направио корак напред у унификацији дужине географског броја тиме што је одредио да од 1.7.2027. године дужина претплатничког географског броја не може више да износи пет цифара.</p> <p>Нацрт правилника не разрађује план бирања до детаља тако да за сваку мрежну групу за сваку цифру дефинише дужину броја.</p> <p>Предлог је уско везан за техничка решења и функционисање система код пружаоца услуге тако да захтева додатну анализу и усаглашавање па није прихватљив у овом тренутку, али би могао да се размотри и да се накнадно усвоје правила по којима би по свакој мрежној групи биле одређене дужине претплатничког броја по цифрама.</p>
<p>Тачка 7. подтачка 7.3. став 4.</p> <p>„Претплатнички број за негеографске услуге за двоцифрени национални одредишни код може да садржи минимално седам а максимално девет цифара, а за троцифрени национални одредишни код може да садржи минимално шест а максимално осам цифара.“</p> <p>Предлог измене: Дужина претплатничког броја за негеографске услуге бесплатног позива 800, услуга са додатом вредношћу 9xx и универзалног</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Нацрт правилника руководи се принципима максималне ефикасности и флексибилности коришћења нумерације стога омогућава различите дужине претплатничког броја. У Плану нумерације („Службени гласник РС”, бр. 32/11, 35/12, 64/13, 60/16 и 115/22: у даљем тексту: План</p>

<p>приступног броја је сада 6 цифара. Ако се прошири број цифара за троцифрени национални одредишни код са минимално шест а максимално 8 цифара код бирања ових бројева јавиће се проблем дужег чекања на успоставу везе, због дигит мапе на централама и уређајима. Сходно наведеном, молимо да размотри могућност редефинисања наведеног текста.</p>	<p>нумерације) прописана је одредба која предвиђа да национални број за остале негеографске услуге може да садржи максимално девет цифара, тако да су и до сада биле могуће различите дужине претплатничког броја.</p> <p>Негеографски бројеви обухватају шири опсег намена од наведених у предлогу. Пружаоци услуга имају могућност да бирају дуже бројеве и на њима је да процене да ли им више одговара претплатничка нумерација са шест или више цифара.</p> <p>Дужина претплатничког броја се разликује код географских бројева, као и у мобилној мрежи где имамо различите дужине претплатничких бројева и различите дужине националног одредишног кода и до сада није било иницијативе да се дужина претплатничких бројева уједначи. Савремена опрема код пружаоца услуге и савремена терминална опрема крајњег корисника умањује проблеме са чекањем на успоставу везе.</p>
<p>Тачка 10. подтачка 10.1 став 4.</p> <p>„Географски број може се изузетно користити и на другим (паметним) терминалним уређајима преко апликације, у националним оквирима. Услов за овакво коришћење је да на локацији припадајућег географског подручја постоји одговарајући прикључак на фиксној локацији, као и да за коришћење географског броја на другим уређајима важе исти услови у погледу наплате, позивања хитних служби, законитог пресретања и осталих регулаторних обавеза.“</p> <p>Предлог измене:</p> <p>Потребно је наведени став 4. преформулисати тако да гласи: „Географски број може се изузетно користити и на другим (паметним) терминалним уређајима преко апликације што омогућава покретљивост корисника и изван</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Географски број и у свом називу указује да се ради о броју који је везан за одређену географску област. Одредба из Нацрта правилника проширује могућност да се овај број додатно може користити и на другим терминалним уређајима у националним оквирима што је шире од мрежне групе за коју је традиционално везан прикључак фиксне телефоније и њему припадајући географски број.</p> <p>За ширу намену, бројева на другим (паметним) терминалним уређајима преко апликације, изван националних оквира могу да се користе одређене</p>

<p>физичке локације на којој је реализован прикључак корисника. Услов за овакво коришћење је да на локацији припадајућег географског подручја постоји одговарајући прикључак на фиксној локацији, као и да за коришћење географског броја на другим уређајима важе исти услови у погледу наплате, позивања хитних служби, законитог пресретања и осталих регулаторних обавеза.“</p> <p>Образложење:</p> <p>Предлажемо да се из одредбе која предвиђа да се географски број може изузетно користити и на другим (паметним) терминалним уређајима преко апликације избрише део текста „у националним оквирима“. Брисање наведеног текста је неопходно због покретљивости корисника и омогућавања нових асортимана услуга и изван физичке локације на којој је реализован прикључак корисника. С тим у вези, указујемо и на добру регулаторну праксу у окружењу из ове области, Наиме, у Плану нумерације донетом од стране Хрватске регулаторне агенције за мрежне делатности, у тачки 2. подтачка 2.1. предвиђено је да „Земљописни број изнимно се може користити путем апликативног рјешења на терминалном уређају, који осигурава покретљивост корисника и изван физичке локације корисника на којој је реализован прикључак корисника у непокретној електроничкој комуникацијској мрежи.“</p> <p>Такође, потребно је прецизирати шта се подразумева под текстом 'одговарајући прикључак на фиксној локацији,' који је предвиђен као услов за коришћење географског броја и на другим (паметним) терминалним уређајима преко апликације.</p>	<p>категорије негеографских бројева из Плана нумерације.</p>
--	--

3. SAT-ТРАКТ:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
<p>Поводом јавних консултација о Нацрту правилника мишљења смо да треба изменити тачку 10.2. став 1. (Намена и услови за мобилни национални број) тако да гласи:</p> <p>„Регулатор додељује двоцифрене националне</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се делимично прихвата</p> <p>Дефиниција виртуелног мобилног оператора у Нацрту правилника који је</p>

<p>одредишне кодове мобилним операторима, док су троцифрени национални одредишни кодови пре свега намењени виртуелним мобилним операторима."</p> <p>Такође сматрамо да треба на исти начин променити у тачки 10.7. Намена и услови за код мобилне мреже (MNC), став 2 тако да гласи:</p> <p>„Регулатор додељује MNC код мобилном оператору и мобилном виртуелном мобилном Оператору који управља елементима језгра и под његовом контролом су системи за бригу о корисницима, Обрачун и наплату, администрацију и техничку подршку.</p> <p>Образложење</p> <p>Као што се може констатовати обе измене се Односе на брисање термина „потпуни" тако да би остао само термин „виртуелни оператор" (MVNO).</p> <p>Сматрамо да су измене у Нацрту неопходне из разлога што препорука Међународне уније за телекомуникације ITU E.212 на потпуно другачији начин регулишу питање доделе MNC кода.</p> <p>Препорука дефинише процедуре и критеријуме за подношење захтева за доделу MNC кода (тачке А.4.10 , 11, 12) при чему подносилац захтева треба да Образложи да је употреба кода одговарајући, ефектан и ефикасан метод за идентификацију корисника мреже са тим да подносилац захтева треба да на одговарајући начин то и документује.</p> <p>Дакле препорука ITU E.212 у погледу доделе MNC кода, истоветно посматра подносиоце без обзира да ли је мобилни или виртуелни оператор. Не познаје поделу на потпуног виртуелног и виртуелног оператора. Зато сматрамо да сагласно препоруци подносилац захтева мора доказати да коришћење већ додељеног кода другом мобилном оператору</p>	<p>био објављен на јавним консултацијама, преузета је из тренутно важећег Плана нумерације („Службени гласник РС”, бр. 32/11, 35/12, 64/13, 60/16 и 115/22), тако да Нацрт правилника није суштински мењао услове по којима су додељивани национални одредишни кодови и кодови мобилне мреже (MNC). Ове одредбе су усклађене са ставом Регулатора по питању регулисања пружања услуга у режиму општег овлашћења.</p> <p>Услови које виртуелни мобилни оператор треба да испуни да би добио код мобилне мреже (MNC) и национални одредишни код, усклађени су са дефиницијама из предлога Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења. Тако да је у Нацрту правилника на местима где се помиње виртуелни мобилни оператор дат опис услова које он треба да задовољи како би могао да добије код мобилне мреже (MNC) и национални одредишни код и те услове је лакше испунити.</p> <p>Изменом ових одредби суштински су последице на које предлог указује отклоњене.</p> <p>Виртуелни мобилни оператор практично може да се бави само малопродајом и да користити све ресурсе оператора јавне мобилне комуникационе мреже. На тај начин може да постоји велики број виртуелних мобилних оператора. Са друге стране национални одредишни кодови и кодови мобилне мреже (MNC) су ограничени ресурси и могу се додељивати само у случајевима када су неопходни за функционисање</p>
---	--

<p>није прикладно због разумних техничких и других разлога.</p> <p>Додала националног кода је треба да буде оправдана техничким решењем које је по свим параметрима (пословним, финансијским или комерцијалним) оправдано.</p> <p>Да би појаснили наше мишљење, на коме инсистирамо да се MNC код додељује MVNO оператору (уместо потпуном MVNO оператору) морамо поћи од опште прихваћеног значења термина потпуни MVNO оператор, односно пословног модела, који омогућава оператору да својим корисницима понуди највише флексибилан и конкурентан сервис у спектру различитих MVNO решења.</p> <p>Основна обележја таквог пословног модела, потпуног MVNO оператора, су поседовање сопственог CORE NETINORK-a, сопственог billinga, доделу сопствених бројева претплатницима као и администрацију преносивости броја. Такав оператор има самостални однос ка крајњим корисницима, издаје сопствене SIM картице, поседује сопствене интерконеције ка другим националним и међународним операторима, може да склапа сопствене договоре и roaming сценарија.</p> <p>Иако дефиниција потпуног MVNO оператора говори да је то оператор који нема сопствену фреквенцију и да користи RAN мрежу другог мобилног оператора, начини имплементације техничког приступа RAN мрежи за овај тип пословног решења су у пракси различити.</p> <p>Иако потпуни MVNO оператор може да користи модел закупа и приступа до саме базне станице и контролера у мрежи мобилног оператора, у пракси се показало да постоје оптимални и ефикаснији начини повезивања као и архитектуре решења која омогућавају овакав пословни модел. Овај модел закупа до саме базне станице у пракси се ретко</p>	<p>виртуелног мобилног оператора. Из тих разлога постављени су посебни услови које виртуелни мобилни оператор треба да задовољи да би добио одговарајућу нумерацију.</p>
--	--

појављује.

За овај тип имплементације тј закупа приступа, MVNO оператор као и мобилни оператор (MNO) морају да повежу велики број базних станица и контролера са елементима сопственог CORE-а у мрежи MVNO оператора.

Време имплементације и тестирања није занемарљиво, јер овде говоримо и о радио приступу али и о управљању mobility (tracking, location, handover management) функцијама. Такође MNO мобилни оператор који треба да понуди такав сервис треба да га креира и да има и ангажује менаџмент, оперативни software и особље који ће омогућити креирање таквог сервиса за MVNO оператора. Такве имплементације ретке и креирање таквог сервиса често није оправдано у пословном смислу.

Пракса међународних оператора, па самим тим и регулатора, је таква да оператор који жели да имплементира пословни модел потпуног MVNO оператора, у највећем броју случајева имплементира архитектуру и решења позајмљена из различитих роаминг сценарија.

У овом начину имплементације можемо рећи да MVNO оператор користи RAN део мреже мобилног оператора али, повезивање два оператора се ради директно између елемената CORE-а једног и другог оператора. Када саобраћај који потиче од корисника MVNO оператора изађе из RAN домена мреже, MVNO оператор га преузима у сопствени CORE. Mobility, location и tracking функције су већ завршене и записане у мрежи MNO оператора. Сав саобраћај који је изашао из радио дела мобилног оператора а припада корисницима MVNO Оператора се даље усмерава према крајњој дестинацији кроз мрежу MVNO оператора и то омогућава коришћење сопствених интерконекција и roaming сценарија.

<p>У мрежи MVNO Оператора се ради billing и контрола корисничког саобраћаја. На тај начин се имплементира пословни модел мобилног виртуелног оператора. Оваква архитектура често одговара и једној и другој страни. MNO мобилни оператор уместо закупа приступа до базне станице има сада информацију о количини саобраћаја на wholesale нивоу као и tracking и location податке. Мреже су повезане кроз STP и DRA елементе, независне једна од друге, а опет је пословни модел у потпуности имплементиран.</p> <p>Приказ архитектуре мреже која прати такав пословни модел је даље наставку текста.</p> <p>Уколико би остао предложени термин потпуни виртуелни Оператор, сматрамо да Регулаторно тело не би могло да адекватно изврши процену доделе националног кода сагласно ITU E.212 препоруци и пословним моделима који су ефикасни, оптимални и међународно прихваћени.</p> <p>Ако би се у Нацрту задржало решење да се национални код додељује потпуном MVNO оператору, осим неусаглашености са препорукама ITU, пословни модели који су опште прихваћени у свету не би могли да добију код мобилне мреже (MNC), што је супротно потребама тржишта електронских комуникација.</p>	
--	--

4. Yettel d.o.o.:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
<p>Начелни коментар.</p> <p>У Нацрту Правилника и Плану нумерације коришћени су појмови и дефиниције који нису усаглашени са Законом о електронским комуникацијама („Службени гласник РС", број 35/23, у даљем тексту: Закон), што уноси забуну у тумачење прописа, па је потребно</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Појмови употребљени у овом правилнику су у сагласности са Законом, одређени су у складу са потребама Нацрта правилника.</p>

<p>терминологију усагласити са Законом.</p>	
<p>2. Значење појединих појмова, тачка 5. Предлажемо да се терминологија усагласи са Законом будући да закон не дефинише појам „регистрованог оператора“, односно да се овај појам замени појмом „пружалац мреже и/или пружалац услуге...“ или „привредни субјект који пружа мреже и/или услуге“.</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Појам „регистровани оператор“ је дефинисан у складу са Законом, и он се односи на „привредни субјект“ појам из Закона који обухвата пружаоца јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге. Поред тога појам „регистровани оператор“ наглашава његову обавезу да делатност обавља у складу са одговарајућом законском регулативом и да при томе буде регистрован код Регулатора.</p>
<p>4. Обавезе имаоца дозволе за коришћење нумерације,</p> <p>Став 1. Предлажемо да се терминологија усагласи са Законом будући да закон не дефинише појам „регистрованог оператора“, односно да се овај појам замени појмом „пружалац мреже и/или пружалац услуге“ или „привредни субјект који пружа мреже и/или услуге“.</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Појам „регистровани оператор“ је дефинисан у складу са Законом, и он се односи на „привредни субјект“ појам из Закона који обухвата пружаоца јавне електронске комуникационе мреже и/или услуге. Поред тога појам „регистровани оператор“ наглашава његову обавезу да делатност обавља у складу са одговарајућом законском регулативом и да при томе буде регистрован код Регулатора.</p>
<p>4. Обавезе имаоца дозволе за коришћење нумерације,</p> <p>Став 8. Предлажемо брисање целог става 8. јер није у сагласности са чланом 87. Закона којим је дефинисано да се рок у ком ималац дозволе за нумерацију треба да започне њено коришћење одређује решењем којим се издаје дозвола за коришћење нумерације.</p> <p>Чланом 86. Закона дефинисано је да захтевалац дозволе у захтеву за коришћење нумерације сам наводи рок у коме планира да отпочне</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Одредбом члана 87. у став 1. тачка 4) Закона прописано је да решење којим се издаје дозвола за коришћење нумерације, између осталог, садржи податке о року у коме ималац дозволе за коришћење нумерације мора да започне коришћење додељене нумерације.</p> <p>Нацрт правилника одређује ово време</p>

<p>коришћење нумерације, па му се овако дефинисаним ставом 8. у подзаконском акту укида право које му је додељено Законом.</p> <p>Што се тиче комерцијалног аспекта, коришћење нумерације не зависи само од оператора већ и од околности на тржишту и понашања корисника на које оператор нема утицај. Када је реч о географској нумерацији, неопходно је да привредни субјекти у сваком тренутку имају на располагању одређени број слободних нумерација како би новим корисницима обезбедили услугу фиксне телефонije у најкраћем могућем року. Ограничавање времена за почетак коришћења нумерације на 6 месеци негативно утиче на континуитет комерцијалних активности и непотребно додатно административно оптерећује операторе. Закон о накнадама за коришћење добара предвиђа да се плаћа и нумерација која се не користи, па је увођење оваквог ограничења несврхисходно и у том погледу.</p> <p>Став 9. Предлажемо да се терминологија усагласи са Законом будући да закон не дефинише појам „регистрованог оператора“, односно да се овај појам замени појмом „пружалац мреже и/или пружалац услуге.“ Или „привредни субјект кор пружа мреже и/или услуге“.</p> <p>Појам „регистровани оператор“ је потребно ускладити у са Законом и даље у тексту Плана нумерације, где год да се појављује.</p>	<p>како би подносилац захтева унапред знао рок до када треба да започне са коришћењем нумерације тако да ова одредба из Нацрта правилника допуњује и прецизира законску одредбу и доноси предвидљивост.</p> <p>Нацрт правилника пружа могућност да Регулатор узимајући у обзир стање, потребе и могућности имаоца дозволе ову обавезу започињања коришћења нумерације продужи на период од једне године.</p>
<p>8.2. Структура кратких СМС кодова.</p> <p>Кодови који су одређени за интерну употребу од стране пружалаца јавне мобилне комуникационе услуге не испуњавају потребе оператора будући да су из њих искључени кодови које оператори користе већ 20 година и препознатљиви су корисницима за активирање</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Област кратких СМС кодова до сада није била регулисана и пружаоци услуга су користили ове кодове по потреби и без усаглашавања. Да би се нумерички простор кратких СМС кодова уредио неопходно је да се он</p>

<p>одређених услуга. Предлажемо да се овај став ревидира у складу са потребама пружалаца јавне мобилне комуникационе услуге.</p>	<p>јасно подели и да се одреде намене. Регулатор је у претходном периоду обавио консултације са корисницима кратких СМС кодова и имао је у виду да би промене требало што мање да утичу на тренутни рада и поред тога неопходне су одређене измене у односу на досадашње коришћење.</p>
<p>10.1. Намена и услови за географски национални број, став 3.</p> <p>Потребно је прецизирати на који начин се доказује способност за пружање јавне говорне услуге на територији коју покрива национални одредишни географски код. Будући да је то услов за издавање дозволе за коришћење географске нумерације, неопходно је да критеријум буде прецизно и јасно дефинисан.</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Да би се регистрованом оператору доделила географска нумерација за одређено географско подручје он мора да буде регистрован да на том подручју пружа јавну говорну услугу на фиксној локацији.</p>

5. Паркинг сервис:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
<p>Обзиром да је основ за доношење Правилника, Закон о електронским комуникацијама који је ступио на снагу 07.05.2023. године (у даљем тексту: Закон), те да су наведеним Правилником, ЈКП „Паркинг сервис“ Београд, као и остала јавна и јавно комунална предузећа која обављају делатност управљања јавним паркиралиштима, препознати као оператори услуга са додатом вредношћу, указујемо да се ово Предузеће већ обрађало „РАТЕЛ-у“, дописом бр. 5787-II од 11.08.2023. године и дописом бр. 8028-II од 07.11.2023. године, везано за одредбе које се односе на пружање услуга са додатом вредношћу, а којима је указано на спорна питања примене новог Закона о електронским комуникацијама и дато мишљење на нацрт Правилника о начину обављања делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.</p> <p>Све наводе који су дати у претходним дописима, а односе се на обавезе оператора услуга са додатом вредношћу, требало би</p>	<p>Примедба је размотрена и предлог се не прихвата</p> <p>Регулатор је у претходном периоду утврдио да је наплаћивање паркинг услуге преко кратких СМС кодова услуга са додатом вредношћу, при чему нису сва јавна комунална предузећа која обављају делатност управљања јавним паркиралиштима, препозната као оператори ове услуге.</p> <p>Дефиниције из Закона указују да су све услуге које се посебно тарифирају (наплаћују) преко јавне комуникационе мреже уз коришћење посебних бројева или кодова из Плана нумерације, услуге са додатом вредношћу. Природа услуге, која се наплаћује на овај начин, не утиче на то да ли се она квалификује као услуга са додатом вредношћу. Велики број</p>

<p>имати у виду и у односу на Нацрт правилника о утврђивању Плана нумерације (у даљем тексту: Нацрт правилника).</p> <p>Наиме, сходно Нацрту правилника, ималац дозволе за коришћење нумерације је регистровани оператор или квалификовани корисник нумерације коме је додељена нумерација из Плана нумерације. Кратки СМС кодови за пружање услуга са додатом вредношћу, додељују се регистрованом оператору за ту услугу, а посебну групу кодова чине кодови намењени за комуналне услуге, за чију је доделу и коришћење потребна сагласност органа локалне самоуправе:</p> <p>Нацртом „Правилника о утврђивању Плана нумерације прописује се структура бројева из Плана нумерације укључујући и кратке СМС кодове за услуге са додатом вредношћу, па тако у чл.8.2. ст.8. Плана нумерације, који носи назив „Структура кратких СМС кодова“ прописано је: „ Кратки СМС кодови који почињу цифрама „8“ и „9“ првенствено су намењени за услугу са додатом вредношћу која се односи на комуналне услуге (паркинг сервис, градски превоз и др.)“. Надаље, у чл.10.5. ст. 4. Плана нумерације (намена и услови за кратке СМС кодове) прописано је: „ Приликом додељивања и коришћења кратких СМС кодова који се односе на комуналне услуге, потребна је сагласност органа локалне самоуправе које користи код. Регулатор проверава да ли регистровани оператор има потребну сагласност надлежног органа, као и да ли је иста важећа. У случају даје сагласност додељена другом регистрованом оператору, Регулатор може одузети кратки СМС код.“</p> <p>У образложењу предложеног Нацрта правилника, наведено је да је у План нумерације уведена посебна област која се односе на кратке СМС кодове, са напоменом даје, осим кратких СМС кодова за општу намену услуге са додатом вредношћу, одређена посебна подкатегорија за комуналне услуге (пре свега паркинг сервис). Такође је дато објашњење да су кратки СМС кодови који</p>	<p>локалних самоуправа је посао наплате поверила субјектима који су специјализовани за пружање услуга са додатом вредношћу и који су регистровани за пружање ове врсте услуга, зато што се ради о захтевном процесу обраде, комуникације и посредовања према пружаоцима јавне мобилне комуникационе услуге. У случају великих локалних самоуправа као што је Град Београд, паркинг сервис има довољно ресурса да самостално врши наплату преко СМС порука и у том делу наплате паркинг сервис обавља функцију пружаоца услуге са додатом вредношћу. Закон и Нацрт правилника у случају паркинг сервиса, у оквиру законских овлашћења, сагледавају само услугу наплате паркинга преко посебних кратких СМС кодова, која је по својим обележјима дефинисана као услуга са додатом вредношћу, не улазећи у остале сегменте пословања и законских обавеза.</p> <p>Наплата паркинг услуга врши се путем јавних комуникационих мрежа уз коришћење посебних бројева или кодова из Плана нумерације и тарифира се на посебан начин тако што крајњи корисник за СМС поруку за паркирање плаћа много више него за обичну поруку. На тај начин крајњи корисник прибавља унапред одређену услугу плаћања паркинг места, што је у складу са одредбом члана 4. став 1. тачка 87) Закона који дефинише услугу са додатом вредношћу као услугу која се пружа путем јавних комуникационих мрежа и услуга уз коришћење посебних бројева или кодова из плана нумерације које се тарифирају на посебан начин, а у</p>
--	---

<p>почињу са цифрама „8" и „9" првенствено намењени за услугу са додатом вредношћу која се односи на комуналне услуге (паркинг сервис, градски превоз и др.).</p> <p>Надаље, да би ово Предузеће наставило да користи кратке СМС кодове, неопходно је да буде регистровани оператер и да поседује сагласност органа локалне самоуправе.</p> <p>Предузеће сада користи кратке СМС кодове на основу закључених уговора о плаћању услуге паркирања путем СМС-а, са мобилним оператерима којима су додељени кратки СМС кодови (9111, 9112, 9113, 9114, 9118 и 9119).</p> <p>У вези свега наведеног, поново истичемо следеће:</p> <ul style="list-style-type: none"> • приликом процене услова за регистрацију ЈКП „Паркинг сервис" Београд, као оператора услуга са додатом вредношћу, морају се узети у обзир: <ul style="list-style-type: none"> - специфичности које произилазе из обављања комуналне делатности од општег економског интереса од стране овог Предузећа, које је и основано од стране града управо за обављање комуналне делатности управљања јавним паркиралиштима; - одредбе секторског закона - Закона о комуналним делатностима, Одлуке о јавним паркиралиштима на територији града Београда и др. подзаконских прописа којима је регулисана ова област; - одредбе Закона о фискализацији и подзаконских аката из те области; - одредбе Закона о заштити потрошача, које је Предузеће у обавези да примењује; - одредбе Закона о заштити података о личности: 	<p>сврху прибављања унапред одређених додатних садржаја и/или услуга, као и одредбом члана 133. став 3. Закона према којој крајњи корисници услуга са додатом вредношћу приступају услугама путем посебних бројева и посебних кодова одређених Планом нумерације за пружање наведених услуга.</p> <p>Паркинг сервис наводи да користи кратке СМС кодове (9111, 9112, 9113, 9114, 9118 и 9119) на основу закључених уговора о плаћању услуге паркирања путем СМС-а са мобилним операторима.</p> <p>То по дефиницији представља услугу са додатом вредношћу. Даље, Паркинг сервис погрешно наводи да су кратки кодови које он користи додељени мобилним операторима, што није било могуће, имајући у виду да област доделе кратких СМС кодова до сада није била уређена.</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> - одредбе законских прописа које се односе на информациону безбедност; • сходно одредбама Закона о комуналним делатностима и Одлуке о јавним паркиралиштима, произилази: <ul style="list-style-type: none"> - да је комунална услуга паркирања на општим јавним паркиралиштима утврђена као услуга од општег економског интереса; - да није прописано обавезно закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника комуналних услуга, јер крајњи корисник комуналне услуге није познат (није познат ни један лични податак о кориснику услуге, ни број телефона са кога је послат СМС); - да је Предузећу позната једино регистарска ознака возила (регистрованих на територији РС и регистрованих изван територије РС) за које се плаћа паркирање путем СМС-а (која сама по себи није податак о личности); - да плаћање паркирања путем СМС-а, није посебна комунална услуга, већ само један од начина плаћања комуналне услуге паркирања (остали начини су: куповином карте на продајном месту, код контолора или мобилном апликацијом, по истој цени без обзира на начин плаћања); - да се Одлука о јавним паркиралиштима непосредно примењује на све уговорне односе Предузећа, као вршиоца комуналне делатности са корисницима комуналних услуга, као општи услови пословања, а с обзиром да није предвиђено закључење појединачних уговора између вршиоца и корисника 	
--	--

комуналних услуга, сматра се да је уговорни однос настао започињањем коришћења комуналне услуге;

- сходно одредбама Закона о електронским комуникацијама (чл.138), оператор услуга са додатом вредношћу је у обавези да корисницима испоставља рачун и детаљну спецификацију истог. Предузеће није у могућности да испуни наведен обавезу, из следећих разлога:
  - Према одредбама Закона о фискализацији („Сл.гласник РСрбије" 153/2020, 96/2021 и 138/2022) и Уредбе о одређивању делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета на мало преко електронског фискалног уређаја („Сл.гласник РС" бр. 32/21, 117/21, 51/22 и 141/22), за услугу паркирања на општим паркиралиштима на којима је успостављен зонски систем паркирања, Предузеће нема обавезу евидентирања промета преко електронског фискалног уређаја, односно не постоји обавеза евидентирања промета на мало и примљених аванса за промет на мало преко електронског фискалног уређаја за „Услужне делатности у копненом саобраћају (шифра делатности 5221)" у делу који се односи на наплату и одржавање паркиралишта или гаража, која се наплаћују путем трећих лица, односно телекомуникационих оператора;
- Одредбе Закона о електронским комуникацијама (Члан 139. и 140.) којима је регулисано подношење приговора крајњег корисника и вансудско решавање спорова пред Регулатором, не могу се применити од стране Предузећа, обзиром

на његову обавезу да примењује одредбе Закона о комуналним делатностима и Закона о заштити потрошача, којима је на потпуно другачији начин регулисана ова област како у погледу врсте приговора (рекламација), тако и у погледу начина и рокова за решавање истих.

- Одредбе Закона о електронским комуникацијама (члан 152, 153. и 157.) којима је регулисана обрада података о саобраћају, о локацији, као и безбедности и интегритет јавних електронских комуникационих мрежа и услуга, не могу се применити од стране Предузећа, будући да исто не располаже подацима на основу којих је могуће препознати о ком лицу се ради, као ни подацима о локацији крајњег корисника, нити о локацији са које је послата СМС порука.

На основу свега напред наведеног, сматрамо да су одредбе прописа из области електронских комуникација које се односе на обавезе оператора који пружа услуге са додатом вредношћу, у директној супротности са обавезама које ЈКП „Паркинг сервис“ Београд има као вршилац комуналне делатности од општег економског интереса, а које су прописане секторским законом и подзаконским актима, како у погледу услова за обављање комуналне делатности, тако и у погледу односа са крајњим корисницима његових услуга.